

Sygn. akt III AUa 1696/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSA Aleksandra Urban (spr.)
Protokolant:	Angelika Judka

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy A. P.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji A. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 sierpnia 2012 r., sygn. akt VI U 2815/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1696/12

UZASADNIENIE

A. P., uprawniony do emerytury wojskowej, we wniosku z dnia 12 stycznia 2012 r. (k. 343-338 akt emerytalnych) ponownie zwrócił się do Wojskowego Biura Emerytalnego w B. o doliczenie do jego emerytury okresów pracy w (...) S.A. od 30 stycznia 1975 r. do 29 stycznia 1982 r., w gospodarstwie rolnym od 1 marca 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. oraz działalności gospodarczej (...) od 13 lipca 1984 r. do 31 grudnia 1998 r.

Decyzją nr (...) z dnia 16 marca 2012 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B., na podstawie art. 14 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zm.) oraz § 18 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 lutego 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz. U. Nr 67, poz. 618 ze zm.) odmówił doliczenia do wysługi emerytalnej okresu ubezpieczenia od 13 lipca 1984 r. do 31 grudnia 1998 r. W uzasadnieniu wojskowy organ emerytalny wyjaśnił,

że do wysługi emerytalnej nie podlega doliczeniu okres działalności gospodarczej wykonywanej do 31 grudnia 1998 r. Jednocześnie pismami z dnia 16 marca 2012 r. (k. 349-350 akt emerytalnych) Dyrektor WBE w B.ustosunkowując się do treści wniosku z dnia 12 stycznia 2012 r. wyjaśnił wnioskodawcy, że odnośnie doliczenia okresu zatrudnienia od 30 stycznia 1975 r. do 29 stycznia 1982 r. oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym decyzjami z dnia 9 marca 2001 r. (...) oraz z dnia 26 września 2006 r. (...) odmówiono doliczenia powyższych okresów do wysługi emerytalnej. Decyzje te są prawomocne, gdyż wyrokami Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 9 października 2001 r., sygn. akt VIU 7607/01 oraz z dnia 13 grudnia 2006 r., sygn. akt VII U 4555/06 prawomocnie oddalono odwołania ubezpieczonego. W tej sytuacji wojskowy organ rentowy stwierdził, że dopóki istnieją powyższe orzeczenia Sądu, zarówno ubezpieczony jak i organ rentowy są nimi związani.

Odwołanie od powyższej decyzji z dnia 16 marca 2012 r. oraz od opisanych pism organu rentowego z tego samego dnia wniósł A. P.powołując się na bezzasadność stanowiska Dyrektora WBE w B.i wnosząc o doliczenie wymienionych okresów do wysługi emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołanie wojskowy organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 16 marca 2012 r., a w zakresie pism z tego samego dnia o odrzucenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w pkt 1 oddalił odwołanie od decyzji z dnia 16 marca 2012 r. nr 285, w pkt 2 w pozostałym zakresie odwołanie odrzucił.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia i rozważania. Ubezpieczony A. P.(ur. dnia (...)) na mocy decyzji wojskowego organu rentowego z dnia 3 grudnia 1975 r. nabył prawo do emerytury wojskowej. Wysługa emerytalna na dzień zwolnienia ze służby wojskowej wynosiła 17 lat, 9 miesięcy oraz 19 dni, w tym okres zatrudnienia - 2 lata, 6 miesięcy oraz 27 dni i okres służby wojskowej - 15 lat, 2 miesiące i 22 dni (k. 20 akt emerytalnych). Na podstawie decyzji Nr (...) z dnia 9 marca 2001 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B.odmówił doliczenia do wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia od 30 stycznia 1975 r. do 29 stycznia 1982 r., kiedy to ubezpieczony wykonywał pracę jako agent stacji paliw z tego względu, że od pobieranego za ten okres świadczenia nie była odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne. Wyrokiem z dnia 9 października 2001 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji. Wyrok ten stał się prawomocny w dniu 29 listopada 2001 r. (k. 29 i 35 akt sądowych o sygn. VII U 7607/01). Kolejną decyzją Nr (...) z dnia 26 września 2006 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B.odmówił zaliczenia ubezpieczonemu okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego od dnia 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. do wysługi emerytalnej. Organ rentowy wyjaśnił w uzasadnieniu tej decyzji, że skoro ubezpieczony ma już ustalone prawo do emerytury wojskowej, to okres pracy w gospodarstwie rolnym nie jest konieczny do nabycia prawa, a przepisy nie przewidują uwzględnienia tego okresu przy ustalaniu wysokości należnego świadczenia. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 13 grudnia 2006 r. oddalono odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu wyroku Sąd ten podkreślił, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym lub okres prowadzenia gospodarstwa rolnego z mocy art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) może być uwzględniony przy ocenie prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości, jedynie wówczas, gdy okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury tylko w zakresie niezbędnym do jej przyznania. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 9 kwietnia 2008 r. gdyż Sąd Apelacyjny w Gdańsku w tym dniu oddalił apelację ubezpieczonego (k. 22 oraz k. 8 i akt sądowych o sygn. VII U 4555/06). Wobec powyższych ustaleń podkreślić trzeba, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z tego względu Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu był związany rozstrzygnięciami zawartymi w przywołanych wyrokach oddalających odwołania od decyzji odmawiających doliczenia do wysługi emerytalnej, od której zależy wysokość emerytury wojskowej, okresów prowadzenia przez ubezpieczonego stacji benzynowej oraz pracy w gospodarstwie rolnym. Z przepisu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. stanowiącego, że sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, wynika konieczność odrzucenia odwołania w zakresie kwestionującym zasadność decyzji Dyrektora WBE w B.z dnia 9 marca 2001 r. oraz z dnia 26 września 2006 r. Stan faktyczny oraz prawny nie uległ zmianie od czasu wydania wcześniejszych

rozstrzygnięć sądowych. Nie doszło również do takiej zmiany przepisów odnoszących się do emerytur wojskowych, która nakazywałaby uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym także do obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego. Dlatego należało uznać, że sprawa w powyższym zakresie została już prawomocnie rozstrzygnięta i na przeszkodzie ponownemu orzekaniu w tym przedmiocie stoi przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c, nakazujący odrzucić pozew (wniosek, odwołanie), gdy sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami została już prawomocnie osądzona. Odnośnie zaś kwestii rozstrzygniętej decyzją z dnia 16 marca 2012 r. Sąd okręgowy stwierdził, że zgodnie z art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36) w razie zgłoszenia, po dniu wejścia w życie ustawy wniosku o doliczenie nie uwzględnionych dotychczas w wymiarze emerytury okresów składkowych lub nieskładkowych, wysokość emerytury ustala się z zastosowaniem art. 14 i art. 15 ust. 1 ustawy. Z art. 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin wynika, że emerytowi, który po zwolnieniu ze służby był zatrudniony przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy lub po dniu 31 grudnia 1998 r. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu lub rentowym dolicza się na jego wniosek do wysługi emerytalnej okres tego zatrudnienia lub okres opłacania składek na te ubezpieczenia, jeżeli: 1) jego emerytura wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru oraz 2) ukończył, w przypadku mężczyzny, 55 lat życia albo stał się inwalidą. Analiza powyższych przesłanek, pozwala na wniosek, że warunkiem doliczenia emerytowi wojskowemu do wysługi emerytalnej okresów przypadających po zwolnieniu ze służby wojskowej jest podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu lub rentowym i odprowadzanie należnych składek na ubezpieczenie społeczne. W okresie sprzed 1 stycznia 1999 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczony nie odprowadzał składek na ubezpieczenie społeczne. Prowadzenie działalności gospodarczej nie wchodzi w zakres pojęcia „zatrudnienie”, o którym mowa w art. 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, gdyż terminem tym określa się zgodnie z art. 2 k.p. nawiązanie stosunku pracy z daną osobą. Okres zatrudnienia użyty w treści art. 14 powołanej ustawy związany jest z podleganiem obowiązkowi ubezpieczeniowemu ze względu na świadczenie pracy w charakterze pracownika. Odwołujący tego kryterium nie spełnia, gdyż prowadzenie działalności gospodarczej nie wchodzi w zakres pojęcia zatrudnienie, którego okres trwania do 31 grudnia 1998 r. mógłby zostać doliczony na podstawie art. 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przy zachowaniu pozostałych warunków, do wysługi emerytalnej. Wobec braku podstaw do uwzględnienia stanowiska ubezpieczonego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ § 1 k.p.c oddalił odwołanie, gdyż zaskarżona decyzja wojskowego organu rentowego z dnia 16 marca 2012 r. odpowiada prawu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, w uzasadnieniu wskazując, że w piśmie WBE (...) strona pierwsza uzasadnienia stwierdza o odmówieniu ubezpieczenia społecznego rolników od 13.07.1984 do 31.12.1998r., a był to okres działalności gospodarczej (...). Świadczy to o całkowitym braku nieznanomości i nie rozgraniczenia okresu pracy w rolnictwie a prowadzonej działalności gospodarczej i podanie Dz.U. Nr. 8 poz. 66 z 2004 a następnie powoływanie się na artykuł 2 kodeksu pracy nie uwzględniając art. 5 i art.9 § 1,2,3,4 (art. 9 § 4 Dz.U. z 2003r. nr 213 poz. 2081). Całkowicie zła interpretacja umowy o pracę niezgodna z artykułem 18 § 1,2,3 mają charakter dyskryminacyjny (art. 18 § 3 Dz. U. z 2003 Nr 213 poz. 2081). Powoływanie się na brak umowy o pracę w wypadku niedoliczenia okresu pracy w charakterze agenta Centrali (...)w latach 1975- 1982 i nie traktowanie tej umowy jednoznacznie jest naruszeniem prawa, art. 29 § 1 podaje składniki umowy o pracę, które całkowicie spełnia również umowa agencyjna, spełnia ona również § 2 i § 3. Ubezpieczony poddał także wątpliwość, jak w tej sytuacji traktować zaliczenie przez WBE pracy agencyjnej w 1975r. W związku z podanymi wyżej przepisami podtrzymał stwierdzenie nieprawidłowej interpretacji pracy na umowę agencyjną na rzecz Jednostki (...)Uspołecznionej wynikającej z braku znajomości terminu „umowa o pracę”. W jego ocenie odmowa doliczania tego okresu jest całkowicie bezzasadna, bezprawna i dyskryminująca w kontekście doliczenia emerytom wojskowym pracy w charakterze agenta (...)u. Również świadectwo pracy z 30.01.2001r. w charakterze agenta za okres 30.01.1975 do 29.01.1982r. zawartej na czas nieokreślony powinno być jego zdaniem potraktowane jako równoznaczne z umową o pracę. Odmowa doliczenia okresu we własnym gospodarstwie rolnym od 01.03.1979 do 31.12.1988r. za który to okres opłacał składki emerytalne jest bezzasadna. W prawdzie w oparciu o wyrok z 09.04.2008r. Sądu Apelacyjnego w Gdańsku., Sygn. Akt III AUa 1011/07 w uzasadnieniu podaje strona pierwsza, że „organ emerytalny wskazał, iż Powód ma ustalone prawo do emerytury wojskowej a ponieważ okres pracy w gospodarstwie rolnym mógłby zostać zaliczony do stażu pracy jako

okres uzupełniający (w zakresie niezbędnym do ustalenia prawa do świadczenia) to nie ma podstaw do zaliczenia tego okresu w celu podwyższenia świadczenia". Pomyłone są dwa pojęcia, które potraktowane są równoznacznie chociaż stanowią odrębność pojęć i terminów. Ustalone prawo do emerytury nie jest równoznaczne z obliczeniem jej wysokości. Nie naliczenie okresu składek rolniczych mogło być nieuwzględnione przy obliczeniu wysokości, jeśli okres ten doliczony był do okresu od których zależy prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2004 nr 39 art. 26 a,l,2,3). Art. 26, 1 powyżej- zwiększenie na podstawie zaświadczenia KRUS o okresie opłacenia składek za okres 01.03.1979 do 31.12.1988r. tj. 10 lat. AD. Art. 26,2 powyżej- zwiększenie nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury rolniczej. AD. Art. 26,3 powyżej- zwiększenie przysługuje osobie legitymującej się okresami krótszymi niż 25 lat stażu pracy. W tym kontekście zdaniem ubezpieczonego powstaje pytanie, jak traktować pismo ZUS doliczające współwłaścicielce - żonie ten okres do emerytury. Również brak podstaw do niedoliczenia okresu prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o ustawę z 10.12.1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja A. P. okazała się bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny, w związku z czym Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem.

Mając na względzie, iż stan faktyczny sprawy był bezsporny, wskazać należy, iż istota sporu również na etapie postępowania apelacyjnego dotyczyła wyłącznie oceny prawnej.

Przypomnieć można, iż pozwany odmówił doliczenia ubezpieczonemu do jego emerytury okresów pracy w (...) S.A. od 30 stycznia 1975 r. do 29 stycznia 1982 r., w gospodarstwie rolnym od 1 marca 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. oraz działalności gospodarczej (...) od 13 lipca 1984 r. do 31 grudnia 1998 r. Sąd Okręgowy uznał, że kwestia doliczenia pracy w (...) S.A. i w gospodarstwie rolnym została prawomocnie przesądzona i z tej przyczyny formalnej odrzucił w tym zakresie odwołanie, zaś w stosunku do działalności gospodarczej dokonał oceny merytorycznej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że zarówno wnioski o doliczenia okresów pracy w (...) S.A. od 30 stycznia 1975 r. do 29 stycznia 1982 r., jak i pracy w gospodarstwie rolnym od 1 marca 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. były przedmiotem sporu w postępowaniu prawomocnie już zakończonym wyrokami Sądów, odpowiednio - Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 9 października 2001r., sygn. akt VII U 7607/01 i Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 kwietnia 2008r., sygn. akt III AUa 1011/07, które wiążą w niniejszym postępowaniu stosownie do treści art. 365 § 1 k.p.c. wyrażającym zasadę rozszerzonej skuteczności wyroków. Co więcej, nie można tracić z pola widzenia, że przy tożsamości podmiotowej i przedmiotowej zachodzi powaga rzeczy osądzonej /res iudicata/, wynikająca z art. 366 k.p.c., która w powiązaniu z normą z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. uniemożliwia prowadzenie po raz kolejny sporu, o to samo, pomiędzy tymi samymi stronami.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela również ocenę prawną, jakiej dokonał sąd pierwszej instancji, w zakresie możliwości doliczenia okresu działalności gospodarczej (...) od 13 lipca 1984 r. do 31 grudnia 1998 r., uznaje ją za wyczerpującą, a tym samym w zasadzie nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego /por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04; z dnia 27 listopada 2003 r., II UK 156/03/.

Zaakcentować jedynie można, iż podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi treść art. 14 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin /tekst jednolity Dz.U.2004.8.66/, który w ust. 1 stanowi, że emerytowi uprawnionemu do emerytury obliczonej na podstawie art. 15 dolicza się na jego wniosek do wysługi emerytalnej, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące okresy przypadające po zwolnieniu ze służby: 1) zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy; 2) opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Stosownie do treści przywołanego przepisu, nie można mieć wątpliwości, iż przepis ten różnicuje katalog okresów podlegających doliczeniu do i po 1 stycznia 1999r. Ubezpieczony domaga się doliczenia okresu od 13 lipca 1984 r. do 31 grudnia 1998 r. a zatem ocenie podlega przez pryzmat art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy, która stanowi, iż doliczeniu podlegają okresy zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Nie można jednak tracić z pola widzenia, że jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, termin „zatrudnienie” odnosi się tylko do pracowników zatrudnionych na warunkach kodeksu pracy. Osoba prowadząca działalność gospodarczą nie jest sama dla siebie pracodawcą w rozumieniu kodeksu pracy, a zatem nie jest zatrudniona w rozumieniu przywołanego przepisu.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy trafnie odrzucił odwołanie w części z przyczyn formalnych, tj. z uwagi na objęcie żądania stanem powagi rzeczy osądzonej w zakresie doliczenia okresów pracy w (...) S.A. i w gospodarstwie rolnym. Sąd Okręgowy dokonał również trafnej oceny prawnej żądania doliczenia okresu działalności gospodarczej przypadającej przed 1 stycznia 1999r. Innymi słowy, Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny faktycznej i materialnoprawnej, zarzuty ubezpieczonego okazały się chybione, a zatem zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.